

[tərtib] olununcaya qədər hökumətin qalması və ya düşməsi yalnız Məclisin etimad və ya ədəmi-etimadına [etimadsızlığın] bağlı bir məsələdir. Hökumətin Məclislə münaqişəyə girib də davanın həlli üçün üçüncü daha səlahiyyətə bir qüvvətin həkəmliyinə [arbitrliyinə] müraciət etməyə imkanı yoxdur.

Bu nöqtəyi-nəzərdən baxılınca, Fətəli xan hökumətinin istefası ciddi bir səbəbdən, hüquqi bir illət [problem] üzündən irəli gəlməmiş deməkdir. O halda, istefanamədə göstərilən zahiri səbəb, hökumət rəisinin xəstəliyidir.

Biz buna zahiri səbəb deyirik. Çünki, batini [daxili] səbəb başqadır. Bu səbəb hər nə qədər şəkllən mövcud deyilsə də, Parlaman firqələrinin son sorğu münasibətilə göstərdikləri zehniyyət onun ruhən mövcud olduğunu pək əla hiss etdirməkdədir.

Məlum idi ki, hökumət müxtəlif firqə və qruplardan təşəkkül edən Parlamanımızın “İttihad” xaricində olaraq bütün fraksiyalarına istinad edirdi. Fətəli xan bir çox israr və ilhahlardan [təkidlərdən] sonra bir firqə mənsubu deyil, bir şəxs olmaq etibarilə Hökumət rəyasətini qəbul edib Kabinəni də kəndisi bildiyi kimi təşkil etmiş, firqələr isə bu xüsusda Hökumətə adətən “kart-blans” vermişlərdi.

Fəqət getdikcə Hökumətə verilmiş olan bu etimad Parlaman firqələrinin əksərindən ötrü gevşəməyə [laxlamağa] başladı. Firqələr firqə mənafeyini kənara ataraq böylə bir zamanda Parlamanda qüvvətli bir mərkəz vücuda gətirmək niyyətilə bir qədər olsun xüsusiyyətlərini fəda etmiş ikən, getdikcə siyasilikdən ziyadə

əhalinin fikrinə qapılıaraq tənqidata başladılar. Nəhayət, pusuda [pusquda] duran “İttihad” daşını cibindən çıxardı, hökuməti vurdu. Bu zərbənin təsiri ilə solda duran sosialistlərin də tənqid etməyə həvəsi gəldi. Dövlət nöqtəyi-nəzərində duran yalnız bir “Müsavat” firqəsi qaldı. Bitərəflər, “Əhrar” dəxi şiddətli davrandılar. Nəticədə, hər nə qədər hökumət etimad rəyi qazandısa da, mövqeyi heç şübhəsiz ki, eyi mövqələrdən deyildi. Firqələr tənqid etmişlər, fəqət nəticədə çarəsiz qalaraq ədəmi-etimad göstərməmişlərdi. “Həsən keçəl və ya keçəl Həsən” demişlərdi.

Halbuki məmləkətin ehtiyacı böylə çarəsizlikdən təhəmmül olunur bir hökumətə deyil, biləşərt [qeydsiz-şərtsiz] etimad olunur bir heyətədir.

Bu nöqtəyi-nəzərdən baxılırsa, bu vaxta qədər hökuməti tutan firqələr arasındakı ixtilaf-nəzər Kabinənin deyil, Parlaman mərkəzinin böhranını isbat edər.

Böhran Parlamanın üzərindədir. Əgər Parlaman firqələri keçirdiyimiz zamanın əhəmiyyətini dərk edər də həqiqətən də sabit bir mərkəz vücuda gətirə bilərlərsə, o zaman sabit və qüvvətli bir hökumət vücuda gələ bilər.

Böylə sabit bir mərkəzin sola doğru bir ittihadla [birliklə] vücuda gələcəyi Parlaman firqələrinin əksəriyyətinə məqbul görünürsə də, iş hələ nəzəriyyətdən fe'liyyətdə keçməmişdir.

Bu xüsusda anlaşı bilmək üçün vəziyyəti-siyasiyyənin nə kimi əsaslar daxilində etilaf etmək iqtizaya əylədiyini [uzlaşmağı şərtləndirdiyini] bilməlidir.

Bu xüsusda yarın.

M. Ə.

AZƏRBAYCAN MƏCLİSİ-MƏBUSANINDA

(keçən nömrədən mabə'd)

Yusif Əhmədov (bitərəf) - Bələdiyyə İdarəsi tərəfindən istənilən 7 milyon borc xüsusunda mənəcə qabaqcadan bir qərar qət etməli idi. Bu pulu o vaxt tamamilə verməli idi. Genə də verilsin. Şimdiki izahatdan məlum oldu ki, şəhərin ayda 3 milyon manat xərci var. Təbii böylə borclar ona kifayət etməz. Bir şəhərin ki, ayda 3 milyon xərci ola, böylə məbləğlər onun ehtiyacı[nı] ödəməz. Vaxtın əhəmiyyətini də bir nəzərə alıb ətraflı düşünməlidir ki, nə kimi bir vaxtda yaşayırıq, nə vaxt və nə üçün borc istənilir. Məlumunuzdur ki, şəhərin varidatı bir neçə şeydən ibarətdir. Məsələn, imarətlərdən, ticarətdən və sairədən. Ticarət şimdi bilmərrə [heç] yoxdur, ümum [bütün] ticarət dairələri bağlanmışdır. Şəhər də bunlardan varidat ala bilməz. Bir də xəstəxanalardır ki, qabaqlarda orada yatanlardan müəyyən xərc alınır. Bir para səbəblərə görə indi o da alınmayıb. Bir neçə mənbə də var ki, inqilab içində olduğumuzu nəzərə alsaq, nə səbəbə onlardan varidat alınmadığı təbii görülür. Mən öylə güman edirəm ki, ərz etdiyim səbəblərə görə əski mədaxil gətirən yollar kamilən kəsilmiş olduğundan Bələdiyyə İdarəsinin əvvəlcə istəmiş olduğu 3 milyon verdiyi kimi, indi istədiyini də vermək lazımdır. Qulluqçuların maaşını nəzərə almalıdır. Məruzədən məlum olur ki, ayda bir milyon 450 min manat olmaq üzrə ildə qulluqçuların məvacibi 18 milyon olur. Xidmətçilərə bu maaş verilməzsə, şəhərin

bütün işləri yatar. Hələ bələdiyyə xidmətçilərinin maaşı sair qulluqçulardan azdır. Bunu da nəzərə almalıdır.

Mənim yadımdadır, bir yerdə hökumət üzvlərindən birisi Bələdiyyə Məclisi əzasından [üzvlərindən] birini məzəmmət edib deyirdi ki, işləməyirlər, şəhəri təmiz saxlamayırlar, fəaliyyətsizlik göstərirlər. Əgər bu fəaliyyətsizlik pulsuzluqdan isə hökumətə müraciət etsə, hökumət Bələdiyyə İdarəsinin ehtiyacını təmin eylər. Təklif olunan məbləğ çox deyildir. O şey ki, ehtiyaclarıdır, onu istəyirlər. Bələdiyyə İdarəsində mən də varam. O qeyri bir çarə bilməyir, zəruri ehtiyacı üçün pul istəyir, həm də müavinət deyil, borc istəyir. Şəhərin 36 milyon manat xərci var. Əlbəttə 4 milyon verməklə ehtiyacı rəf etmək [aradan qaldırmaq] olmaz.

Buyururlar ki, şəhər iş görməyir. Hansı idarə layiqilə iş aparır ki, o da apara bilsin. Əlbəttə, şəhərin borcudur, mədaxil yerlərini gözləsin. Lakin bir haldayız ki, bir ay sonra nə olacağını bilməyirik. Keçmiş də gördük. O sədəmələr [zərbələr] ki, dəymişdi, indi onun acısını çəkiriz. Mən təklif edirəm istənilən 4 milyon verilsin. Verilməsə, Bələdiyyə İdarəsi bağlanacaqdır. Buna da təbii heç bir fraksiya razı olmaz. Onun bağlanması digər idarələrə də çox təsir edər.

Bir də ərz etməliyəm ki, qlasniların vəkalət müddəti qurtarmışdır. Şimdi yeni qlasnilar seçmək lazımdır. Təbii, bu xüsusda müzakirət olacaq və əminəm ki, tezliklə Bələdiyyə qanunu verilir. Mən dübarə [yenə] təklif edirəm 4 milyonluq qərz [borc] verilsin. Yalnız borcun hangi varidatdan ödənəcəyini bilmək lazımdır. Natiqlərdən birisi təklif edir ki, bu məb-

ləğ qaytarıl[ma]maq üzrə verilsin. Mən deyirəm ki, böylə bir üsul yoxdur. Pul verilsin nəinki 3 ilə, 6, 9 hətta 12 ilə verilsin, amma müavinət təriqi ilə [kömək kimi] yox, borc təriqi ilə.

Sədr - Söz Əhməd Cövdət əfəndi-nindir.

Əhməd Cövdət (sosialist) - Əfəndilər! Aşurov cənabları doğru buyurdular ki, indi nəinki hökumətlər, hətta bələdiyyə idarələri də ya borc edib, ya pul kəsməklə yaşayırlar. Çünki böyük müharibə nəticəsi iqtisad və ticarət işlərinə sui-təsir etdiyindən, hər şey öz adi halını qeyb edib yolundan çıxmışdır. Bir tək Bakı bələdiyyəsi deyil, qeyri bələdiyyə idarələrinin də halı fənadır. Bunların bu halına görə borc istəməyə haqları da vardır. Bizim fraksiya da Bakı bələdiyyəsinə veriləcək 4 milyon borc əleyhində deyildir. Bu borc verilməlidir. Hərgah biz bu borcu verməzsək, parasızlıq üzündən camaatı təmin edən müəssisələr qapanmağa məcbur olar. Fəqət bu müəssisələr fütqərayı-kasibə ehtiyacatını rəf etməyə [aradan qaldırmağa] çalışdığından, bağlanmalarına yol verməməlidir. Şəhər idarəsinə kömək etməmək hökumətin borcudur. Fəqət biz buna iktifa [kifayət] etməyiriz. Ağa Aşurov cənabları doğru buyurdular ki, bu borclar haradan veriləcək? Şəhər idarəsi bu borcları geri verə bilməyəcəkdir. Burasını əlbəttə, nəzər-diqqətə almalıdır. Əhmədov cənabları dedi ki, bugünkü gündə ticarət yoxdur. Ona görə şəhər idarəsinin mədaxili azalmışdır. Fəqət, tamamilə də böylə deyildir. Doğrudur, ticarət əvvəlki qərarla deyildir. Ticarətin bir qismi dayanıbdir. Lakin əvəzində bəzi yeni ticarətlər artıbdır. Deməli, ticarətdə

bir dəyişiklik olmuşdur ki, o da möhtəkirlikdir. *(Alqış)*

Şəhər idarəsində demokratiya [xalq] nümayəndələri olmadığından, orada oturanlar həman möhtəkilərdən vergi almağı özlərinə sərf bilməyirlər. Çünki, qismən kəndiləri bu işlə məşğuldurlar. Odur ki, bu cür nümayəndələr öz ciblərindən pulu çıxarıb bələdiyyə sandığına qoymazlar. Şəhər idarəsində demokratiya nümayəndələri oturmaldırlar. Lakin biz onu da demirik ki, demokratiya nümayəndələri orada oturmaqla işlər büsbütün yaxşı gedər. Təbii bir qədər qüsurlu olacaqdır. Bu qüsurlar Gürcüstan, Ermənistanda olduğu kimi burada da olacaqdır. İqtisadi həyat fəna olduğundan həyat demək qeyri-mümkündür. Lakin heç olmazsa həyatımızı adi hala tərəf çəkmək lazımdır ki, bunu da ancaq demokratiya nümayəndələri edə bilərlər. Ona görə də tezliklə demokratiya nümayəndələri şəhər idarəsinə keçməlidirlər. Şəhər idarəsinin demokratik əsas üzrə qurulması xüsusundakı uzlaşma tezliklə qövldən feilə gətirilsin. Şəhər idarəsində oturan nümayəndələrin vaxtı bitdiyindən, yeni demokratik seçkiləri üsulu Parlamana təqdim edilsin ki, tezliklə hər yerdə bu üsul ilə bələdiyyə idarələri təsis olunsun. Hər yerdə bu cür bələdiyyə idarələri təsis edilmişdir. Hətta Gürcüstanda bələdiyyələrin ittifaqı da vardır ki, bizim bələdiyyə ittifaqımızla münasibata girişmək istəyirlər. Bu xüsusda bizə müraciət edib Azərbaycanı bələdiyyə idarələri ittifaqı olub olmadığını soruşmuşlar. Fəqət bizdə nəinki bələdiyyələr ittifaqı, bəlkə demokratik üsulla təsis edilmiş bir bələdiyyə idarəsi də yoxdur. Hökumət burasını nəzərə al-

malıdır. Və ikinci, zemstvo [yerli özünüidara] idarələrinin təşkili üçün qanun tərtib verib Parlamana təqdim etməlidir. Bundan başqa, bələdiyyə seçkiləri hazırlayan komissiyon da yeni bələdiyyə üsulu hazırlayıb Parlamana təqdim etsin. Bildiyimə görə, yeni seçkilər üsulu hazırlayan komissiyaya seçkilər üsulu hazırlanması yanvarın 29-da həvalə olunmuşdu. Lakin bu gün fevralın 25-də həman komissiyonun hələ birinci iclası dəvət edilmişdir. Bu komissiyon tezliklə işlərini qurtarıb seçki üsulunu Parlamana təqdim etməlidir. Bizim fraksiyamız ələlümüm [ümumilikdə] bu borcun hələliyə verilməsini qəbul edir. Bununla bərabər, ümid edir ki, yeni bələdiyyə idarəsi seçkiləri qanunu tezliklə Parlamana təqdim olunar.

Sədr - Söz Heybətqulu Məhəmməd-bəyovundur.

Heybətqulu (İttihad) - Burada keçmiş natiqlər söylədilər ki, şəhərin varidatı məsələsində guya Bələdiyyə İdarəsi iqdamatda [təşəbbüsdə] bulunmur. Necə ki məlumdur, Bakı bələdiyyəsi köhnə qanunla varidatı alır. Burada dedilər ki, Ərzaq naziri “poputni sbor” alır. Bu pulu nədənsə bələdiyyə almayı. Əgər Məkulat Nəzarəti [Ərzaq Nazirliyi] böylə şey edibsə, o öz tərəfindən edibdir. Son zamanlarda bu haqqı şəhərdə idi. Keçən ildən isə Ərzaq Nəzarəti əlinə almışdır. Şimdi gərək yeni bir qanun olsun ki, əvvəlkiləri Bələdiyyə İdarəsi öz əlinə alsın. Bu qanunu da şəhər özü verə bilməz. Bunu gərək qabaqda olan Milli Məclis edə idi, ya gərək indiki Parlamən etsin. Bələdiyyə necə ola bilər ki, xoddəravərdə [özü durub] gedib pul istəsin. Buyurdular, ticarətxanalarda xərc alınmayıb. Bu xüsusda

ərz edirəm ki, Bələdiyyə İdarəsinin ixtiyarı yoxdur ki, yeni xərclər qoysun. Necə ki, məlumdur promisloviy naloq hökumətin xüsusi varidatıdır. Bələdiyyə böylə işlərə qarışmaz. Geridə qaldı traktirni məsələ. Bunu da ümum üçün deyə bilə-rəm ki, 1919-cu il üçün yalnız “Kazino”-dan 280 min naloq alınır, həmçinin “Metropol” və qeyriləri var. Bələdiyyənin əsl daxodu [gəliri] isə dəhyekdir ki, bu da evlərin mədaxilindən alınır. Keçmiş Kerenski hökuməti müvəqqəti qanun verərək o “dəhyeki” birə-iki artırıb “dəhyek” əvəzinə indi 20 prosent alınır. Bu vergiləri artırmağa şəhərin qanunən ixtiyarı yoxdur. Necə ki, müvəqqəti qanuna görə rəsmən o xərcləri də kiralara artırma bilməzlər. Öz aralarında nə cür artırırlarsa, o başqa məsələdir.

Burada şəhərin torpaq məsələsindən bəhs olundu. Bilirsiniz ki, bu torpaq məsələsi cəncəlli bir məsələdir. Əksəriyyətlə bu torpaqlar fütqərə və kasıbların əlindədir. Onun da icarəsini birə-on və ya 20 dəfə artırmağı bələdiyyə edə bilməz. Əvvəla bu bələdiyyəyə yaraşan şey deyil, ikincisi qeyri-mümkündür. Ola bilər 2, 3, 4 dəfə artırılsın. Bununla da varidat bir ya bir yarım milyon artar ki, bu da 40 milyon məxaricə təfavüt etməz. Və bir də deyirlər ki, “yer” məsələsi var. Deyirlər şəhər ondan iki milyon mədaxil edə bilər. Ona da deyə bilə-rəm ki, Çənbə-rəkəndində bu yerdən 26 uçastok var. Əgər bələdiyyə bu yerdə oturanlara “kupça” versə, bir milyon mədaxil edə. Bu bir milyonun da əvəzinə yarım milyonunu xərc edib həman yerdə bir para küçələrin açılmağı üçün lazım olan yerləri sökəcəkdir. Bu da mümkün deyil. Hərgah şə-

hər istəyə ki, mədaxil və məxarici bərabər etsin, gərək məxarici əskiltsin. Şəhər bu saat 2000-ə qədər xəstə saxlayır. Onları qovmaq olmaz. Nə qədər məktəbləri var. Məktəblərdə şagirdləri var. Bu məktəbləri bağlaya bilməz. Məxaricləri də əskiltmək olmaz. Ən az məvacib də alan bələdiyyə qulluqçulardır. Süpürgəçilər və sairələri 500-dən artıq məvacib ala bilməyir.

Bir də söyləyirlər ki, Duma demokratik üsul ilə seçilsin. Bu da bələdiyyənin öz vəzifəsi olmayıb, Parlamanın hüququdur. Parlaman bu işi yapar, Hökumətə verir. Hökumət də bu barədə bələdiyyəyə təbliğat ilə layihə hökmünü icra edir. Təklif edərdim layihə qəbul olunsun. Nə qədər çox vaxt verilsə, bələdiyyə öz işlərini yaxşı apara bilər. Hərçənd 4 milyonla iş düzəlməz.

Bir də deyirlər bələdiyyənin indiki zamanda ən böyük mədaxil yolu sudur. Bu da budkaldan vedrəsi camaata üç qəpikdən buraxılır. Deməli, hər bir budkaldan gündə 45 manatlıq su buraxılır. Su buraxan xidmətçinin məvacibi isə gündə 35 manatdır. Bələdiyyə İdarəsi suyun da qiymətini artırmağa bilməz. Edə bilməz ki, camaata 10 qəpikdən vedrəsi su versin. Bir də evlərdən 5, 6, 7 qəpik artırmaqla şəhərin mədaxilinə heç bir şey olmaz. Şəhərin mədaxil yolları qeyri olaraq tapsın və bu mədaxili artırmaq üçün hökumət Bələdiyyə İdarəsinə yeni qanunlar tənzim edilərək ixtiyar versin.

Sədr - Söz Sultənəm Qənizadə-nindir.

Qənizadə (ittihad) - Mətləb burada şəhərə borc vermək xüsusundadır ki, şəhərə 4 milyon verilsin ya yox? Şəhərin işi

çətindir. Bu məsələ ətrafında danışılan sözlərin bir çoxu yersizdir. Burada Bələdiyyə İdarəsinin demokratik üsulunda olub-olmaması barəsində danışdılar. Ona qarşı deyərdim ki, əlbəttə, bizim Bələdiyyə idarəmiz demokratiçeskidir. Çünki demokratik əsas ilə seçilibdir. Hökumətimiz cümhuri demokratik olduğundan Bələdiyyə İdarəsi də demokratik olmalıdır. Əgər deyilsə də, Parlaman qayda və qanun qoymalıdır ki, öylə də olsun. Qaldı ki, deyirlər guya şəhər bərsikəst [müflis] olub alacağını qaytara bilməyəcək, ona ianə verək, bu doğru deyildir. Çünki şəhər həyatı bu saat təbii yoldan çıxmışdır. Şəhər qeyri vaxtda ki özünü dolandırır, indi dolandıra bilmir. Bu hal həmişəlik deyildir. Şəhərin indiki halı xəstə bir cismə oxşar ki, sağ olarkən özünü dolandıra bilirdi, amma indi xəstə olduğundan müvəqqəti özünü dolandıra bilmir və müavinətə möhtacdır. Fəqət o xəstəyə çörək lazım olduğu kimi, şəhər idarəsinə də əmələ [işçi] haqqı, məktəb, xəstəxana, su və qeyri camaatın ehtiyacını rəf edən [aradan qaldıran] idarələr üçün məvacib verməyə para lazımdır. Bələdiyyə İdarəsi bu paraları Bakı və Bakı ətrafında olan əhali üçün sərf edir. Bakı Bələdiyyəsi, Gəncə Bələdiyyəsi – bunları biz hökumətdən ayrı bir şey hesab edə bilmərik. Bunlar hamısı səltənətin [dövlətin] bir parçasıdır. Ələlxüsus Bakı Bələdiyyəsi. Şəhər idarəsi saxladığı məktəb və xəstəxana və qeyrilər səltənətin özünüdür. Hərgah biz Bələdiyyə İdarəsinə pul verməyib bizim işimiz deyil deyərsək, Bələdiyyə İdarəsi də deyər ki, mədaxil olmadığından məktəbləri və xəstəxanaları və qeyriləri bağlayıram. Onda hökumətin

özünün borcudur ki, bağlanmış məktəb və xəstəxanaları açsın, su yoxsa, gətirsin və qeyrə. Madam ki, şəhər idarəsi özü bu barədə çalışmaq istəyir və onun üçün də müvəqqəti müavinət diləyir, biz bunun qabağında təşəkkür etməliyik. Ayrı söz ola bilməz. Hər halda, hökumətin borcudur ki, Bələdiyyə İdarəsinə kömək etsin. Hətta istibdad hökuməti də bu xoşbəxt şəhərə kömək edirdi. Bələdiyyə İdarəsi 4 milyon ki, müvəqqəti borc istəyir, burada ayrı mübahisə lazım deyildir; təşəkkür ilə bu borcu verməliyik. Nəinki faizsiz, bəlkə ianə surətində verməlidir. Bu qədər neft və ticarət sərvətinə malik olan şəhər idarəsinə özünü düzəldənə qədər arxayın olub borc verməmək olmaz. Bu borc gərək verilsə və heç şərt-zad lazım deyildir.

Sədr - Təklif var ki, bu məsələyə etiraz olmadığından müzakirə qət olunub [müzakirələr kəsilib] səsə qoyulsun. Bu barədə dörd təklif var. Etiraz yoxsa, axırıncı söz məruzəçiyə verilib sonra səsə qoyulsun. Buna etiraz yoxsa, qəbul olunur. Axırıncı söz məruzəçiyə verilir.

(yənə var)

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

(Royter acentəliyindən)

Zərərlər alınması

Avamlar Kameronasında Bentik əsirlərin və əsirlikdə ölənlərin ailələri nəfina [xeyrinə] hökumətin Türkiyədən təvizat [əvəz] tələb edib-etməyəcəyini xəbər al-

mışdır. Bonar Lou cavab vermişdir ki, biz Türkiyədən də başqa düşmən hökumətlər kimi hər bir şeyi alacağız.

Burlar arasında

Kapşaddan xəbər verirlər ki, Cənubi Afrikada cümhuriyyət cərəyanı müqabilinə müxalifət hərəkatı artmaqdadır. Bütün məmləkətdə protesto mitinqləri qurulmaqdadır. Mitinqlərdən birində Cənubi Afrika İttifaqı ilə münasibət qət edilməsi [münasibətlərin kəsilməsi] və İngiltərə ilə əlaqəyə girmək təşviqatı əleyhinə qətnamə çıxarılmışdır.

Romaniyanın zərəri

Romaniyanın hesabına görə, Mərkəzi Dövlətlər müharibə zamanında Romaniyanın zərəri olaraq Romaniyaya 1 milyard 140 milyon borcludurlar. Rusiya isə 160 milyon borcludur.

Təzə aeroplan

Parisdən xəbər verirlər ki, doktor Raten təzə bir aeroplan ixtira etmişdir. Bu aeroplanın çarxı dəqiqədə 3 min dəfə dövr vurub çox ucaya qalxır. Bu aeroplanla Parisdən Əlcəzirəyə [Əlcəzairə] 5 saata, İstanbula 8 saata və Qahirəyə 11 saata uçmaq olar.

Türkiyədə vüzərə böhranı

İstanbuldan Səlanikə verilən xəbərlərdə denilir ki, Müttəfiqlər yunanlılar və ermənilər əleyhinə olan tədhişin [terrorun] dayandırılmasını və müharibə zamanında nəfy [sürgün] edilmiş yüz minlərcə ermənilərin və yunanlıların müsadirə edilmiş mallarının qaytarılmasını Türkiyə hökumətindən tələb etdiklərinə görə To-

fiq paşa kabinəsi istefa vermişdir. Təzə kabinə təşkilini sultan öz öhdəsinə alır.

Klemansonun əhvalına dair

Keçənlərdə yaralanmış olan Fransa Rəisi-vükəlası [Baş naziri] tamamilə səh-hətyab olmuşdur [sağalmışdır]. Pəncşən-bə [cümə axşamı] günü səhər vaxtı isə öz məşğələsinə şüru eyləmişdir [işinə başlamışdır]. Sonra Hərbiyyə Nəzarətinə gedib qoşun rəisləri ilə müsahibədə bulunmuşdur. Ümid edirlər ki, Klemanso neçə gündən sonra Sülh Konfransında öz vəzifəsinə mübaşir olacaqdır [başlayacaqdır].

Vilson

Amerika Rəisi-cümhuru Vilson ikinci Avropa səfərindən qayıdanadək Amerika Konqresinin təcili iclasını dəvət etməyəcəkdir. O daimi sülh əqdinədək [imzalanmasınadək] Avropada qalmağı kəndisinə vəzifə bilir.

* Fevralın 25-də Vilson Bostona gəl-məmişdən qabaq, ona hazır edilən sui-qəsd kəşf edilmişdir.

* Stokholm - 18 fevral. Nyu-York bir-jasında bu son günlərdə rus pulunun kursu qalxmışdır.

Rostovda sakitlikdir

Tiflisdə olan ingilis heyəti zeyldəki [aşığıdakı] xəbəri elan eyləyir:

Aldığımız məlumatdan anlaşılır ki, Rostov və Novoçerkasskda camaat arasında həyəcan var deyə, bolşeviklərin simsiz teleqraf xəbərləri doğru deyildir. Bizim məlumatımıza görə, hər iki şəhərdə əh-

val yaxşıdır. Tsaritsından qərb tərəfə olan Denikin ordusunun cəbhəsi möhkəmdir.

Fevralın 20-sindən verilən ən doğru xəbərə görə, Denikin ordusu şimali Don cəbhəsində müvəffəqiyyətlə 20 verst irəliləmişdir. Bir çox əsir və mühimmatı-hərbiyyə [hərbi sursat] almışdır.

Dağıstan və Denikin

Tiflisdən alınan məlumata nəzərən, Könüllü [ordu] inqışlara verdiyi ultimatumun mislini Dağıstana da vermişdir. Bu tələbatda onlar, dağıstanlıları bolşeviklərlə mübarizədən ötrü səfərbərliyə dəvət edirlər. Dağıstandan bir neçə sü-vari alay istəyirlər.

Bolşeviklərin yürüşü

Kiyev - Şura qoşunları müharibə ilə Nikolayev şəhərini işğal etmişlərdir.

* Kiyev, 25 fevral - Kiyevdə Direktoriya tərəfindən buraxılmış 3 min ədəd pul-emyot, 500 avtomobil, 3 milyon put ka-ğız, neçə milyon put saldat şineli, 100-dən ziyadə yeni toplar, telefon, teleqraf və mühəndis əyaları və neçə min tüfəng bolşeviklərin əlinə keçmişdir. Fastov alı-nandan sonra bu qənaimin [qənaimətlərin] miqdarı dəxi də artacaqdır. Kazatin-Fastov hissəsində Direktoriya yolları müha-fizə etmək niyəti ilə 7 ədəd zirehli qatar buraxmışdılar. Fəqət bolşeviklər çox sürətlə yürüş etdiklərindən bu qatarlar on-ların əlinə keçmişdir. Berdiçevdə əmələ [fəhlə] və kəndçi şurası təşkil edilmişdir.

* Fastov, 26 fevral - Şura qoşunları tə-rəfindən Kazanka mövqifi [stansiyası] iş-

ğal edilmişdir. Hal-hazırda Qırmızı qo-şunlar yürüş edirlər. Əsirlər deyirlər ki, düşmənlər qayət dəhşətli surətdə möh-kəmləşir. Fevralın 21-ində bolşeviklər Be-li Serkov şəhərini işğal eyləmişlər. Direk-toriya oranı buraxaraq xəzinədə, bank-larda olan pulları aparmışdır. Hal-hazırda şəhərdə asudəlik hökmfərmədir [hökm sürməkdədir].

SÜLH ƏTRAFINDA

Ermənilər Sülh Konfransında

Tiflis, 28 fevral (fransız mətbuatı) - Çaharşənbə [çərşənbə] günü erməni sülh mürəxxəsləri [nüməyəndələri] tərəfindən Sülh Konfransına Ermənistan tələbatı təq-dim edilmək münasibətilə erməni mü-rəxxəslərindən Aharonyan “Tan” qəzetə-sində işbu məlumatı verir:

“Erməni Milli Şurası 1918-ci sənə ma-yın 27-sində Ermənistan istiqlaliyyətini elan eyləmişdir. Ermənistan Parlamənini dəvətlə hökumət təşkil edilmişdir. Milli Şura öz haqqını Parlamənə güzəşt eylə-mişdir. Hal-hazırda Ermənistan Cümhu-riyyəti 60 min mürəbbe [kvadrat] kilo-metrdən ibarətdir. Əhalisi təxminən 2 milyondur. Ordusu isə 30 mindən 40 mi-nədəkdir. Ermənilər ta müharibə ibtida-sından [başlanğıcından] türklərin təklifini rədd edərək müharibə [savaşın] dövlətlər cərgəsində Müttəfiqlərin nəfina [xeyrinə] çalışmışlardır. Şimdi, əgər erməniləri Sülh Konfransından kənar edərlərsə, bu er-məni milləti üçün böyük müsibət olacaq-dır. Binaənileyh [ona görə], mənim höku-mətim, başında bulunduğum erməni sülh

heyətinə mühəvvəl etmişdir [tapşırılmışdır] ki, ən əvvəl Ermənistan Cümhuriyyəti is-tiqlaliyyətinin təsdiq edilməsini, saniyən [ikinci olaraq] erməni mürəxxəslərinin Sülh Konfransına buraxılmasını tələb edək. O ki, qaldı sair milli tələbatımıza, biz tələb edirik ki, Türkiyədə olan erməni vilayətlə-rinin Ermənistan Cümhuriyyətinə ilhaq edilməsi [birləşdirilməsi] ilə bizə mükəm-məl istiqlaliyyət verilsin. Böyləliklə təşkil ediləcək yeni Ermənistan Cümhuriyyəti Cəmiyyəti-Əqvam [Millətlər Cəmiyyəti] tərəfindən təmin və böyük dövlətlərdən birinin müavinətinə məzhər [nail] olma-lıdır. Təbii, bu böyük dövlət dəxi Cəmiy-yəti-Əqvam tərəfindən göstərilməlidir. Gələcəkdə tərəqqi etmək üçün biz tələb edirik ki, bizim dənizə çıxmağımıza mü-saidə verilsin. Onsuz erməni milləti yaşa-ya bilməz.”

DAĞISTANDA

Lyaxov və çeçenlər

Aldığımız məlumatla görə, Könüllü or-du başçısı general Lyaxov iki dəfə çeçen-ləri Qroznıya çağırır Könüllü orduya və özünə tabe olmağı təklif etmişdir. Hər iki dəfə çeçenlər Lyaxovun təklifini rədd ilə cavab vermişlər ki, Dağıstan Hökuməti razı olmadıqca onlar Könüllü ordu bina-güzarlıqlarına [əmrələrinə] əməl etməyə-cəklərdir və çeçen camaatı Dağıstan Hö-kumətinin əmrələrini gözləyir.

Denikin və müridlik

Könüllü ordu tərəfindən inqış və çeçenlərə zülm və təcavüzlər edildiyindən,

Könüllü orduya tabe olmaq istəməyən inqış və çeçenlər arasında müridizm adı ilə məruf [tanınan] dini bir hərəkət başlanmış və artmaqdadır. Dörd mindən ziyadə adam evini, aulunu tərk edib dağlara çəkilmiş və əhd etmişlər ki, Denikini tamamilə vətəndən qovanadək abreklik [qaçaqlıq] edəcəklərdir.

Dağıstan arvadları müharibədə

Könüllü ordu ilə dağıstanlılar arasındakı şiddətli müharibədə Dağıstan arvadları da iştirak edirlər. Neçə dəfə arvadlar Denikin kazak və könüllüləri ilə qanlı müsadiməyə [toqquşmaya] girişmişlərdir. Qafqaydan [Vladıqafqazdan] gələn bir şəxs rəvayət edir ki, arvadların müharibədə iştirakı dağıstanlılara öylə təsir edir [ki], onlar daha artıq şiddətlə davaya girərək hətta bəzi vaxt qılıncla düşməyə hücum edirlər.

Yolların təxribi

Şayiata [şayiələrə] görə, Könüllü orduya tabe olmaq istəməyən dağıstanlılar onların iləriləməsinə mane olmaq üçün dəmiryolları xarab edirlər. Dağıstan camaatı Kotsev hökumətindən narazı qalırlar ki, Könüllü ordu müqabilinə ciddi tədbir [tədbirlər] görməyir.

Şayiata görə, Dağıstan Hökuməti ilə Könüllü ordu arasında olan ixtilaf kəskin bir surət almışdır. Könüllü ordu başçıları Dağıstan hökumətinə iş başından çəkilməyi və Rusiyaya hücum edib bolşeviklərlə mübarizə etməkdən ötrü Dağıstandan əsgəri dəstələr verilməsi təklifində bulunmuşlar. Dağıstan Hökuməti bu təklifi rədd edib əhalini mübarizəyə dəvət edir.

NƏZARƏTLƏRDƏ [NAZİRLİKLƏRDƏ]

Məsai Nəzarətində

Məsai Nəzarəti [Əmək Nazirliyi] tərəfindən Gəncə qəzasının 5-inci dairəsi müfəttişinə bir böylə kağız göndərilmişdir:

“Məsai Nəzarəti müvəkkili Hüseyn Rəhimzadənin Gədəbəy zavodu haqqındakı məruzəsini istemadan [dinlədikdən] sonra Nəzarət qət etmişdir [qərara almışdır]:

1) Təcili surətdə 8 saatlıq iş günü təyin ediniz!

2) Bayram axşamları və cümə axşamları 7 saat işləməlidir.

3) Hərbi İnqilab Komitəsi tərəfindən verildiyinə görə, bütün fəhlələrə təsviyyə pulu verməli.

4) Nəzarət tərəfindən müştərək [kollektiv] müqavilənamə tərtib edilənədək fəhlələrə bahalığa münasib məvacib verməli.

5) Fəhlələrə zavod komitəsi və kəsbkarlar ittifaqı [həmkarlar ittifaqı] təşkil etməyə izin vermək.

6) Fəhlə Komitəsi əzası [üzvləri] Nəzarət cənbindəki [Nazirliyin nəzindəki] xüsusi müşavirədən izinsiz əzl [azad] edilə bilməzlər.

Fabrika və yaxud zavod müdiriyyəti maddələrin birinə əməl etməzsə, qanuni cavabdeh olacaqdır.

* Maliyyə Nəzarəti Məsai Nəzarətinə müraciətən təcili surətdə qulluqdan çıxarılacaq fəhlələrə veriləcək pulun miqdarını isticvabda bulunmuşdur [soruşmuşdur].

Dövləti Müfəttişlikdə

Dövləti Müfəttiş [Əliağa] Həsənzadə

həzrətləri Türük və Məabir Nəzarətinə [Nəqliyyat və Rabitə Nazirliyinə] müraciətən sor[uş]muşdur ki, dəmiryolları xidmətçiləri xəstəlikləri və yaxud başqa bir hadisədən sonra nə kimi mükafat alaçaqlar. Nəzarət bununla bərabər məlum etmişdir ki, dəmiryolları qulluqçularını təmin etmək üçün dövləti sığorta təşkil etmək mənfəətdən xali deyildir [faydalıdır].

İRƏVAN MÜSƏLMANLARININ HALI

İrəvan müsəlmanları nümayəndəsi Paşa Bayramov tərəfindən Azərbaycan Hökumətinə təqdim edilmiş məruzə:

Türklər İrəvan quberniyasından getdikdən sonra, 1918-ci sənə kanuni-əvvəlinin [dekabrının] ortalarında Ermənistan Hökuməti İrəvan müsəlmanları və ermənilərdən mürəkkəb [ibarət] bir heyət göndərüb müsəlmanlar nəzdində qaçqın erməniləri öz kəndlərinə buraxmaq barəsində təşəbbüsdə bulundu.

Komisiya müsəlmanları inandırdı ki, ermənilərin müsəlmanlar əleyhinə heç bir iqdamatda bulunmaq [addım atmaq] fikirləri yoxdur. Fəqət [sadəcə olaraq] müsəlmanlarla sülh və müsəlimətdə [əmin-amanlıqda] yaşamaq istəyirlər.

İşbu sözlərə inanmış müsəlmanlar erməniləri kəndlərə buraxdılar. Bunu da əlavə etməlidir ki, müsəlman kəndləri ermənilər tərəfindən yandırıldığı üçün müsəlmanlar erməni kəndlərində yerləşmişdilər.

Müsəlmanlar erməniləri şadlıqla qəbul edərək öz evlərində belə yerləşdir-

dilər. Ucuz qiymətə ərzaq və mühimmat buraxırdılar. Müsəlmanların məqsədi əski qonşuları ilə əlaqeyi-dostanədə yaşamaq idi.

Əfsus ki, böylə olmadı. Qaçqınlar arıncı erməni qoşun qitəti [hissələri] kəndlərə doldular. Qaçqın ermənilər miyanında [arasında] min növ müfəttinlik [fitnəkarlıq] yapmaqla bir çox macəralar törətməyə müvəffəq oldular.

Ermənilər müsəlmanlardan kəndləri buraxıb getməyi tələb etməyə başladılar. Müsəlmanlar onlara kəndlərinin ermənilər tərəfindən yandırıldığını söyləməklə qış günlərində nerəyə gedə biləcəklərini də qeyd edirdilər. Heç olmazsa baharadək vaxt verilməsini dəfələrlə rica etdilərə də, müvəffəq olmadılar. Zira ermənilər dinləmək belə istəməyirdilər. Bundan sonra ermənilər müsəlmanlar üzərinə dəhşətlər açmağa başladılar.

Özlərinin tələf olacaqlarını hiss edən müsəlmanlar ermənilərə təklif etdilər ki, qırğın qət edilsin [dayandırılınsın], onlar çıxıb getməyə hazırdılar.

Ermənilər bununla iktifa [kifayət] etməyib, müsəlmanların mallarını belə almağa başladılar. “Türklər gəldikdə bizim mallarımız itmişdir, şimdiki siz gərək bizim xəsarətimizi verəsiniz” deyərək müsəlmanların var-yoxlarını yəğmə edirdilər.

Müsəlmanlar buna da razı oldular. Zira can qorxusu biçarələri hər bir zülmü qəbul etməyə məcbur edirdi. Müsəlmanlar mallarını, əşyanı [şeylərini] buraxıb çıxıb gedirdilər. Ermənilər yenə iktifa etməyib yollarda qaçqınlar üzərinə hücumlar yapıb öldürməyə başladılar.

Məsələn, İrəvan qəzasının 3-cü, 4-cü və 2-ci dairələrində, Eçmiyədzin qəzası-

nın 1-ci və 3-cü dairələrində və Sürməli qəzasının 1-ci dairəsində müsəlmanlar 10 milyonlarla malları qarət və yəğmə edilib, 5000 nəfərdən ziyadə can tələfatı vermişlərdir.

Bu bəlalardan xilas olmuş bütün müsəlmanlar Sürməli qəzasının 2-ci “Aralıq dairəsi” nam [adlı] Ararat dağı ətəyindəki yerə cəm olub şimdiyədək orada yaşamağa davam edirlər.

Bunların halı olduqca fənadır. Aclıq və sari [yoluxucu] xəstəliklərdən insanlar milçək kimi qırılmaqdadırlar. Heç yerdən müavinət [yardım] yox. İşbu biçarələrin miqdarı 100 minədəkdir.

Bunlar keçən sənədə də böylə qarətə məruz qalmışdılar. Fəqət türklərin gəlməsi ilə yenə öz yurdlarına qayıda bildilər. Şimdi isə bütün dünyadan əlləri üzülmüşdür. Aradan bir Maku xanlığına yol vardır ki, oradan ufaq-təfək ərzaq alınır. Bunlara müavinət edilməzsə, hamısı qırılmağa məhkumdurlar. Hamı qaçqınlar açıq havada qalmışlar. Ermənilər paz kimi Sürməli qəzasına soxulmuşlar. Qəzanın 1-ci dairəsinin üçdən birini işğal etmişlərdir. Buranın mərkəzi İğdırıdır. Bütün 2-ci dairəni və İrəvan qəzasının 4-cü dairəsinin bir hissəsini Qəmərli ilə bərabər tutmuşlardır.

Eçmiyədzin qəzasının bütün 3-cü dairəsi ilə 1-ci dairəsinin bir hissəsini də işğal etmişlər. Sərdarabad, Eçmiyədzin, Uluxanlı və Dəvəli mövqifləri də buraya daxildirlər. Əvvəllərdə buralar Araz Cümhuriyyətinin ərazisi idi.

Ermənilər bunlarla iktifa etməyib [kifayətlənməyib] müsəlman kəndlərinə də soxulmağa başlamışlardır. Müsəlmanlar buna etirazla məlum etdilər ki, müsəl-

manlarla məskun [müsəlmanların yaşadığı] ərazi Ermənistanı daxil olmamaq. Ermənilər, bütün İrəvan quberniyası bizimdir, deyərək öz hərəkətlərində davam edirlər. Müsəlmanlar əhvalın məxuf və müdhişliyini [qorxulu və dəhşətli olduğunu] dərk etdiklərindən, axırıncı vəsaitədək mübarizədə bulunmağı qət etdilər.

Əvvəllərdə müsəlmanlar ermənilərin önünü almaqdan aciz idilər. Buna görə, ermənilər qalibənə bir surətdə yürüş edərək İrəvan qəzasında 8 müsəlman kəndini top atəşi ilə yerlə yeksan etdilər. Burası Vedibasər dairəsi idi. Ermənilər Şərur qəzasına da soxulub bir hissəsini tutdular.

Məruzəmdən muradım Azərbaycan Hökumətindən təcili tədabir ittixazı [tədbirlər görülməsi] təmənnə və istirhamıdır [xahişidir].

Əvvəla: Sürməli və Vedibasər dairələrini – ki, Araz ilə Sürməli qəzasına hüdudur – Azərbaycan Hökuməti öz öhdəsinə alsın.

Saniyə [ikincisi]: təcili surətdə Sürməli qəzasında cəm olmuş qaçqınlara müavinət edilsin (Aralıq dairəsi).

Salisən [üçüncüsü]: əkin zamanı yaxlaşdığı üçün bunların öz yurdlarına qayıtmaları üçün lazımi tədabir ittixaz edilsin və erməni quldur dəstələrindən xəsarət çəkmiş müsəlmanların zərərləri Ermənistan Hökuməti tərəfindən verilsin.

Ermənistandakı müsəlmanların əhvalı bərasində də bir neçə söz demək istərəm.

Zəngibasər dairəsindəki Uluxanlı mövqifi [stansiyası] ətrafındakı müsəlmanlar qayda üzrə soyulmağa məhkum qalmışlar. Allahsızcasına, müsəlmanların özlərinə kifayət belə etməyəcək ərzaqları həz

[müsadirə] edilir, müsəlmanları aclıqla tərək-silah edirlər, böyük pul verməyə məcbur edirlər.

İşbu saydığım işlər daima macərəlarla davam edir. Belə ki, daima ölüm, qarət, vəhşiyənə əlaqəni [vəhşicə münasibəti] görmək mümkündür. Bütün müsəlmanlar nəzəri-ilticalarını [yalvaran gözlərini] bircə Azərbaycana döndərüb ümid bəkləyirlər. Vəilla [yoxsa], bu biçarələr təhqirat hədəfi olub tələf olacaqlardır.

İrəvan şəhəri müsəlmanlarının əhvalı böylədir. Şəhərdə erməni hökumətinin qüvvəsi yoxdur. “Xumblar” və bu kimi müsəlləh [silahlı] dəstələr Ermənistan Hökumətinə tabe olmayaraq müsəlmanları qətl-qarət etməkdə davam edirlər. Məsələn, Əkbər Hüseynov namdan [adlı şəxsdən] 40 min rublə, Həbib Məhəmmədovdan 50 min rublə tələb etmişlər. Saat 4-dən sonra müsəlmanlar küçələrə çıxmağa məcburdurlar.

Türklərin övdətindən [qayıtmasından] sonra şəhərdə qalmış müsəlmanlar başqalarını da şəhərə gətirdilər. Böyləliklə 500 evədək müsəlmanlar yerlərinə qayıtdılar. Yolda bunlar qarət edildilər. Şəhərə gəldikdə ev tapmadılar ki, başlarını çəkib otursunlar. Zira bir çoxları məskun [içində sakinlər olan, dolu], digərlərinin bütün qapı, pəncərə, taxtabəndləri çıxarılib yandırılmışdır. Müsəlmanlar məcburən məscidlərdə oturmuşlar.

Zəngibasərdəki müsəlmanları tərək-silah etmək qəsdilə “qəhrəman” Aslan namın [Aslan adlı birinin] idarəsi altında bir qoşun qitəsi göndərildi. Aslan Yuxarı

Necili kəndinə gəlib ictima [yığınaq] dəvət edərək hər kənddən 500 ədəddən az olmamaq şərtilə tüfəng verməyi tələb etdi. Halbuki silahın sayı əhalinin sayından fəzlə çıxırdı. Müsəlman nümayəndələrinin iltiması [xahişi] qəbul edilmədi. Beş nəfər nümayəndəni iynəli və mıxlı ağaclarla döyməyə başladılar. Biçarələrdən birisi vəfat edərək digərisi çolaq oldu. Üçü isə çox zaman yataqda xəstə yatmağa məcbur oldular. Əhalini Məmiş Məşhədi Rəhim oğlu nam bir sərvətli müsəlman fəlakətdən xilas etdi. İşbu şəxs pul toplayıb ətrafından tüfəng alıb “Böyük Ermənistan” nümayəndələrinə verdi. “Qəhrəman” Aslanı və onun quldur dəstəsini öz xərcinə qonaq etdi. Böyləliklə bir çox silah cəm edildi. Aslan zəhmət haqqı olaraq hər kənddən 20 min rublə olmaq üzrə 180 min rublə pul, bir neçə min put da düyü və buğda aldı. Məmiş erməni başçısı olan Aslanı qonşu icmayadək ötürür və qayıdarkən Aslan ona üç saldat qoşub geri qaytarır. Saldatlar yolda Məmişi soyundurub qətl etdikdən sonra Zəngiyə atmışlar.

İşbu sənənin kanuni-sanisi [yanvarı] ortalarında Uluxanlı nam müsəlman kəndi yaxınlığında bir nəfər müsəlləh müsəlman görülmüşdü. Həman dairə komissarı kəndə gəlib bütün İrəvan şəhəri müsəlmanlarını həbsə aldı (fərar etmiş müsəlman irəvanlı idi). Bunları bir çox cəzaya düçar edərək fərarini tələb edirdi. Xalq fərarinin pədərinin [atasının] evini göstərməyə məcbur oldular. Qoca kişi oğlunun yerini bilmədiyindən bunun tələbini əmələ gətirməkdən aciz idi. “Qoçaq” komissar kəndxudanı çağırıb “Bunun meyitini götürərsiniz” dedi. Birazdan sonra yazıq

pədəri qətl etdilər. Fərarinin namı [adı] Məşhədi Məhəmməd, pədərinin namı Məşhədi Qulu Əkbər idi.

Müsəlman başçıları tutub gülləbəran edirlər. Rəşid bəy Şəmsəddinov, Kərbəlayi Nəcəf, Yunis Ağa və kürdlərdən Teymur bəy və Həsən kimi zəvat [şəxslər] qətl edilmişlərdir. Erməni Hökuməti qətl etmişdir ki, 7 nəfər müsəlman Ermənistanından çıxarılsınlar.

Ermənistan Hökumətinin cinayətlərini saymaqla qurtarmaz. Bir-birini mütəqibən [bir-birinin ardınca] müdhiş və məxuf [qorxulu] hadisat törəməkdədir.

BAKI XƏBƏRLƏRİ

Parlaman iclası

Məclisi-Məbusanın dünkü növbəti iclası üzv az gəldiyindən baş tutmamışdır. Sədr Parlamanın nəzəri-diqqətini son zamanlar müşahidə olunan absenteizmə cəlb etmişdir.

Könüllü ordunun Bakıdan çıxması

Azərbaycan Hökuməti tərəfindən verilən ultimatumu görə, keçən gün Bakıda olan Könüllü ordu dəstələrindən iki eşelon Bakıdan çıxmışdır. Eşelonlar özləri ilə bir çox mühimmatı-hərbiyyə [hərbi sursat] və avtomobillər aparmışlar. Məlum olduğu üzrə, bu vaxtdək Bakıdan iki eşelon könüllülər Petrovska azim olmuşlar [yola düşmüşlər]. Onların bir hissəsi hələlik Bakıdadırlar ki, bugünlərdə onlar da çıxıb gedəcəklər.

Müsəlman sosialistləri miyanında [arasında]

Eşitdiyimizə görə, müsəlman sosia-

listləri bugünlərdə Parlamanda bir deklarasiya oxuyacaqlar. Deklarasiyada müsəlman sosialistləri Rusiyanın federasiya əsası üzərində qurulması əsasını qəbul etdiklərini bəyan edəcəklərmiş. Rusiya sosialistləri ilə bu barədə etilaf [razılıq] əmələ gəlmişdir.

Pristavın həbsi

Aldığımız məlumata görə, Bakı qalabəyisi dairəsi 10-uncu uçastok [sahə] pristavı Muradov adam öldürməkdə müttəhim edilərək Bakı qubernatoru Rəşid bəy Axundzadənin binagüzarlığı [sərəncam] ilə xidmətdən əzl [kənar] edilmiş və həbsə alınmışdır.

FƏHLƏ KONFRANSI

Martın 2-si, saat 1-də Fəhlə Konfransının təcili iclası dəvət edilmişdi. İclas açıldıqda Roxlin son iki gündü əhvalat barəsində məlumat verərək deyir ki:

Əvvəllərdə Biçeraxov Qafqaziya qoşunlarının komandanı olduğu halda Denikin ordusunun əleyhinə idi, Rusiya və Azərbaycan, xüsusən Bakı demokratiyası əleyhində deyildi. Biz sosialistlər bunu layiqincə bilirdik. Yoldaşlar! Bunu da dərməyən etməliyiz [meydana qoymalıyız] ki, bolşeviklər də həman Rusiyanın böyük kütləsini təşkil edən kəndçilər və fəhlə nümayəndələridirlər. Biz onların da zorla denikinlərə baş əyməsinə ziddik. Biçeraxov Bakıdan getdi. Əvəzində Prjevalski gəldi. Bunların həpsi başda Denikin olmaq üzrə irticaçıdırlar. Buraya bunlar gələn kimi əhvalat dəyişdi. Müsəlmanların dediklərinə görə, bunlar burada er-

mənildən dəstələr tərtib verirdilər ki, müsəlmanların və türk demokratiyasının əleyhinə işlətsinlər. Bu şayiətin doğrulanmadığını bilmirəm, fəqət əhvalın dəyişməsinə hamımız görürdük.

Şimdi bütün həqiqi sosialistlər işbu məsələni həll etməlidirlər. Rusiya “Yedina Rossiya”nın Rusiyası olmamalıdır. Zira o Rusiyada da velikoruslar ağa olmalıdırlar. Xeyr, bizim əqidəmizdəki Rusiya bütün millətlər üçün bir olmalıdır! Bizim əqidəmizdəki Rusiyaya hamı xırda millətləri təbliğat və məsələni tənvir etməklə [aydınlaşdırmaqla, izah etməklə] mülhəq etmək [birləşdirmək] mümkün olacaqdı. Yumruq isə iş görəmməz. Biz bütün müsəlman sosialistlərinə xəbər verdik ki, yumruq ilə sizi Rusiyaya mülhəq etmək istəyənlər əleyhinə biz də sizlə bərabər iştirak edəcəyiz. Biz bunu daima türk istiqlalçılıqçılarını, türk sosialist yoldaşlarımızı demişik, yenə də deyirik.

Şimdi Denikin əlindəki bayraqda “Rusiyanı cəm” sözləri yazılmışdır. Hər gah, bütün xırda millətlər bizimlə olarsalar, o vaxt biz həman bayrağı onun əlindən qarmağa qadir olarıq. O vaxt denikinlər heç şey yapmazlar.

Bəlkə bu sözləri biz ağır sözlərlə, kinayələrlə söylədik. Fəqət, həqiqət buradadır ki, biz söyləmişik. Biz onlara deyirdik ki, üçüncü bir qüvvəni aramıza aldığımızca işimiz o qədər korlanacaqdır. Biz layiqincə anlayırıq ki, Rusiya generalları və yaxud Rusiya Milli Komitəsi zəif Azərbaycan Hökumətini üçüncü bir qüvvə kənarına atacaqdır. Ona görə də öylə bir siyasət yürüdükdük ki, bu olmasın. Biz bilirdik ki, bizim firqəmizin Azərbaycan Parlamanına getmək qətnaməsi bir çoxunun

xoşuna gəlməmişdir. Bunlardan bir parçası bolşeviklər tərəfdarı olduqları üçün Parlaman qəbul etməzlər. Digərləri isə başqa parlamanları qəbul edirlər, fəqət Azərbaycan Parlamanını xeyr. Bu isə fəna bir hissdır, deyə biz təbliğatda bulunuruq.

Prjevalski iş başına gəldikdən sonra flotda [donanmada] siyasət yürütməyə başladı. Bunu da deməliyəm ki, Biçeraxov iş başında olduğu vaxt flot Denikindən para alırdı. Avtokolonna [avtomobil qatarı] da öylə idi. Fəqət Prjevalski isə işi dəyişdirməyə başladı. Yoldaşlarımız bəhriyyə [matros] və avtokolonnaçılar bizə müraciətən bizdən məsləhət sordular. Onların miyanında [arasında] bir neçə cərəyan var idi.

Birinci cərəyan deyirdi ki, Denikindən pul almaq olmaz. Digəri deyirdi, pulun qorxusu yoxdur, pulu alıb onların əmrlərinə itaət etməmək yaxşıdır. Üçüncü cərəyan flotu dağıtmaq tərəfdarı idi. Hacı-Tərxana getmək haqqında isə biz rədd cavab verdik. Zira kim bilir, Hacı-Tərxana gedənlər, geri Bakı üzərinə qayıtmayacaqlardır?

Bir cərəyan var idi, deyirdi ki, [elə] bir qüvvədən pul almalıdır ki, o qüvvə az zərər versin. Bu cərəyan deyirdi ki, Denikin Azərbaycan üzərinə gələrsə, flot Azərbaycanla bərabər Denikin əleyhinə müharibə açar. Yox, Rusiya demokratik əsasları ilə təşkil taparsa, bəlkə də Azərbaycan Rusiyaya mülhəq olsun. Bir də Azərbaycan Hökumətini demokratik əsasları üzərində təşkil etmək mümkün olar və yaxud Azərbaycan, flotu bitərəf etsin.

Bizim əqidəmizcə Azərbaycan məhəlli [yerli] xəstəlikdir, Denikin isə ümumrusiya xəstəliyidir. Üçüncü qüvvə isə bizə də,

Azərbaycana da mənfəətli deyildir. Binaənileyh [ona görə], Azərbaycan tərəfinə getmək yaxşıdır. Nə isə.

İki gün bundan əvvəl İngiltərə komandanlığı əmr etdi ki, flot tərki-silah etməlidir. Şayiata [şayiələrə] görə, Prjevalski xəbər vermişdir ki, “Mən bunu edə bilmərəm, etmək də istəmirəm.” Bunun doğruluğunu biz bilməyirik. Fəqət şaiyat böylə idi. Bundan sonra İngiltərə komandanlığı bunlara da bir vaxt verib o vaxtdək Bakıdan çıxmağı tələb etdi. Prjevalski çıxıb getdi. Şayiata görə, hətta [hərbi] xəstəxanalar da 24 saatadək Bakıdan çıxmalıydılar. Flota da xəbər verildi ki, tərki-silah etməlidirlər. Flotun bir hissəsi Nargin cəzirəsi [adası] arxasına çəkildi, bir hissəsi Bakıda qaldı. Flot inqilab vəziyyətini aldı. Əqidəmizcə, böylə də olmalıydı. Zira hamı flot [bütün donanmalar] düşmə-nə təslim olmaqdan, çıxıb gedər.

İngilislər xəbər vermişdilər ki, flot tərki-silah etməzsə, tədabir ittixaz ediləcəkdir [tədbirlər görülməkdir].

Mən, Çurayev və Yevanqulov general Tomsonun yanına gedib bu barədə danışmaq istədik. General bizi təbəssümlə qarşıladı. Biz generala inqilabçı lisanı ilə sözləşməyə başladıq. General bizə dedi ki, flot Biçeraxova da təbəyyət etmədi [təbə olmadı], Prjevalskiyə də təbəyyət etmək istəmədi. Biz əvvəllər bu işə qarışmaq istəməyirdik. Fəqət şimdiki biz divanə deyilik ki, həm pul verək, həm də təbəyyət etməsinlər. Biz elam etdik [bildirdik] ki, flot hərbi vəziyyəti almış, ola bilsin ki, yarım saatdan sonra qan tökül-sün. Bizi buraxınız, flotla görüşüb danışaq. General təbəssümlə dedi ki, flot ya qayıtmış, ya qayıdır. Biz generala xəbər

verdik ki, onlar Rusiya demokratiyası əleyhinə gedirlər. Bakı fəqərəyi-kasibəsi əleyhinə silah işlədəcək olarsanız, türk demokratiyası da buna razı olmaz. Müsəlmanlar anlayacaqdır ki, siz Rusiya demokratiyası əleyhinə silah işlədirsiniz. General axırüləmr [axırda] bizim flot yanına gedib danışığımıza riza verdi. General bizim üçün böylə bir kağız oxudu. Rus flotu öz komandanlığına itaət etməyi üçün tərki-silah etdirilib İngiltərə komandanlığı göstərəcək yerə gedəcəkdir. Bir hadisat baş verəcək olarsa, İngiltərənin lazımı qədər qüvvəsi vardır ki, hadisatı bərtərəf etsin [aradan qaldırsın].

Yoldaşlar, biz flot yanına getmədik. Zira flot özü qayıtdı. Avtokolonnanın da bir hissəsi vaporlara [gəmilərə] yerləşdirilmişdir ki, buradan göndərilin.

Bundan sonra birinci dəfə olaraq avtokolonna məsələsi müzakirəyə qoyulur. Məlum olur ki, avtomobillər yüklənmiş gəmilər getməyib durmuşlar. Onlar konfransın qərarını gözləyirlər. Bu vaxtda bir nəfər bəhriyyun [matros] gəlib xəbər gətirir ki, vaporların üçü getmiş, dördünə də demişlər ki, getməsələr həbs ediləcəklər.

Bir nəfər müsəlman - Yoldaşlar! Burada danışıldığı üçün denikinlər Rusiya demokratiyası deyil, Azərbaycan üçün də qorxulu bir düşməndir. Şimdi həman avtomobilləri Rusiya demokratiyası üzərinə işlədəcəkdir. Burada qalacaq olarsa, bəlkə Azərbaycanın özü[nə], yaxud konfransa veriləcəkdir. Biz gəmiləri getməyə buraxmayalım. Bizim topumuz yoxdur, tufəngimiz yoxdur. Fəqət tətilimiz var. Qoy, yoldaşlarımızı həbs etsinlər. Biz də mübarizə edəriz.

Vələdzadə - Yoldaşlar! Rusiyanın bir

avtomobilləri deyil, bir çox başqa şeyləri də bizim pulumuzla alınmışdır. Denikinlər solları, yoldaşlarımız bolşeviklər[i] məğlub etdikdən sonra, mərkəzi də məğlub edib əzməyə çalışacaqdır. Biz razı olmarız ki, bizim paramızla alınan silah yoldaşlarımız bolşeviklərin əleyhinə işlədilsin. Tətilimiz müavinət [kömək] etməzsə əks-inqilabçılar üzərinə gedəriz.

Qət edilir ki, 5 nəfər nümayəndə seçilib getsin ki, vaporları getməyə buraxmasın. 5 nəfərdən 2-si Zülfüqar və Qarayev olmaq üzrə müsəlmandan intixab edilirlər [seçilirlər]. Heyəti-rüesa [rəyasət heyəti] tərəfindən Qənizadə gedir. Bundan sonra Roxlin böylə təklif edir:

1. Həbslər olmasın, həbs edilənlər azad edilsinlər.
 2. Bəhriyyun və avtokolonnaçılara məvacibləri və çıxmaq pulu verilsin.
 3. Xəstəxanalar Bakıda qalsınlar.
 4. Gəmilər konfrans nümayəndələri təhti-nəzarətində [nəzarəti altında] tərki-silah edilərək bitərəf saxlanılsın.
 5. Bunlar qəbul edilməzsə, təcili iclas çağırılıb tədabir ittixaz edilsin.
- Təklif ümumiyyətlə qəbul edilir

GÜRCÜSTANDA

General Prjevalski

Tiflis qəzetləri yazırlar ki, Bakıdan verilən xəbərlərə görə, Qafqaziyada olan rus qoşunu komandanı general Prjevalskinin ərkani[nı] [qərgahını] Bakıdan Petrovskaya nəql etmək təsəvvüratındadırlar. General Prjevalski Petrovskada Könüllü ordu təşkil etmək niyyətindədir.

TEATRO VƏ MUSIQI

Zaqafqaziya müsəlman mütəəllimlərinin [tələbələrinin] Mərkəzi Komitəsi nəfənə [xeyrinə] səşənbə [çərşənbə axşamı] günü martın 4-ə Hökumət Teatrosunda oynanılması təyin edilən “O olmasın, bu olsun” operettası və şərqi müsəmirə asılı olmayan səbəblərə görə təxirə salınmışdır. Tamaşa oynanan gün əlahiddəcə xəbər veriləcəkdir. Bilet alanlardan rica olunur öz biletlərini saxlasınlar.

Talibə (kursistka)

Ali-ibtidai məktəbinin hər siniflərinə şagirdlər hazır edir. Saat 11-dən 1-ədək, 4-dən 7-ədək. Adres: Qubernski və Sisyanovski küçələrin küncündə, nömrə 7, diş həkimi Levinin evində.

5713

Diş həkimi

İ. S. Tarşteynbaum

Qəbul edir saat 9-2, saat 4-7. Dişlərə müalicə edir, ağrısız çıxarır, sadə və qızıl süni dişlər qayırır.

Sisyanovski küçədə 41 nömrəli evdə (Çadrovı küçənin küncündə, Quba meydanı yanında). Telefon nömrə 22-07.

2669

Arvad diş həkimləri

Z. A. Şexter və xanım

Dişlər ağrısız çıxarılır. Qızıl qapaq, qazma və hər növ qayırmə dişlər. Dişin yaxşı qayırılması təmin olunur. Kənardan gələnlər üçün iş tezliklə görülür. Qiymətlər münasibdir. Qəbul olunur 9 - 2-yə və axşam 4 - 7-yə kimi. Voronovski küçə 17 nömrəli evdə, paradni qapıdan.

215

Axşam tamaşası**Təzə opera**

Azərbaycan Hökuməti Teatrosunda Zülfüqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyli Qardaşları müdiriyyəti tərəfindən cümə günü cəmədiyələxir ayının 4-ündə martın 7-sində 1919-uncu sənəsi

Müdiriyyətin dirijoru musiqişünas və bəstəkar Müslüm bəy Maqomayev və məşhur artist Hüseynqulu Sarablinin şərəfinə (benefisina)

Müslüm bəyin təzə yazmış olduğu “**Şah İsmayıl**” operası birinci dəfə olaraq mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır. 6 pərdədə

Bəstəkarı Müslüm bəy Maqomayev, sözləri Mirzə Qədir İsmayılovundur.

Bu tamaşada bir ildən ziyadə səhnəmizdə iştirak etməyən məşhur artistka Y. N. Olenskaya, böyük xor və balet dəstəsi iştirak edəcəkdir.

Biletlər teatrın kassasında indidən satılmaqdadır.

Tamaşa başlanacaqdır axşam saat 8-in yarısında.

Möhtərəm tamaşaçılardan xahiş olunur ki, biletləri indidən alsınlar ki, tamaşa günü bilet almaqda müşkülata düşməsinlər.

T-50 3-1

Doktor Musa bəy Rəfiyev

Daxili əmrəyə [xəstəliklərə] düçar olan naxoşları qəbul etməyə başlamışdır. Səhər saat 9-11-ə kimi. Axşam saat 5-7-yə kimi. Ünvan: Armyanski, nömrə 15. Telefon 16-80.

b-37

Dış həkimi S. M. Hamburq

Nikolayevski küçədə nömrə 29, Parlaman qarşısında. Telefon 5-96.

Dışlərə və ağıza müalicə edir. Kauçuk və qızıl üzərində süni dişlər qayırır. Dişləri və tükkləri ağrısız çıxarır. Qızıl işləyir.

Qəbul edir səhər saat 9-dan 2-yə kimi; axşam saat 4-dən 7-yə kimi.

Sərablı Məşhədi Möhsün Əliyev

Bunun ilə möhtərəm həmvətənlərinə elan edir bizim Sabunçu və şəhər idarələrımızdə 1918-inci ildə qarət hadisəsindən naşi təxirə düşən hesabları vermişik. Hər kəsin tətimmə [əlavə; tamamlanması] hesabı qalıbsa, təşrif gətirib alsın.

Adres: Kamenisti küçədə 132 nömrəli mülkdə Əliyevlərin qədim hücrəsi.

**Müvəqqəti müdir:
Hacıbəyli Üzeyir****QEYD VƏ ŞƏRHLƏR****Hökəmət niyə istefa etdi?**

səh. 42. “M. Ə.”: bu imza Məhəmməd Əmin Rəsulzadəyə məxsusdur.

Azərbaycan**Məclisi-Məbusanında**

səh. 44. “...uzlaşma tezliklə qövldən feilə gətirilsin”: qəzetdə “qövldən” yerinə səhvən “qüvvədən” getmişdir.

səh. 45. “poputni sbor”: put vergisi; xüsusən limanlarda bəzi ticarət mallarından put başına alınan vergi.

“promisloviy naloq”: “ticarət vergisi”; dövlətin ticarət və sənaye müəssisələrindən aldığı birbaşa vergi.

“traktir”: yeməxana, meyxana, mehmanxana kimi xidmət müəssisələri.

“Kazino”: Bakıda, Malakan (indiki Xaqani) küçəsində mehmanxana.

“dəhyek”: onda birlik vergi.

Teleqraf xəbərləri:**Zərərlər alınması**

səh. 47. “Avamlar Kamerasi”: Böyük Britaniya Parlamentinin İcmalar Palatası nəzərdə tutulur.

Teleqraf xəbərləri:**Burlar arasında**

səh. 47. “Burlar”: Cənubi Afrika afrikanelərinin subetnik qrupu.

“Cənubi Afrikada”: qəzetdə səhvən “Cənubi Amerikada” getmişdir.

“Cənubi Afrika İttifaqı”: qəzetdə səhvən “Cənubi Amerika İttifaqı” getmişdir.

Teleqraf xəbərləri:**Romanıyanın zərəri**

səh. 47. “Mərkəzi Dövlətlər” (yaxud İttifaq Dövlətləri): Birinci Dünya müharibəsinin tərəflərindən biri olan Almaniya, Avstriya-Macaristan, Osmanlı imperiyası, Bolqarıstan.

Teleqraf xəbərləri:**Türkiyədə vüzərə böhranı**

səh. 47. “Tofiq paşa”: 1909, 1918-1919 və 1920-1922-ci illərdə Osmanlı dövlətində Baş nazir olmuş Əhməd Tofiq paşa (Əhməd Tofiq Okday) nəzərdə tutulur.

səh. 48. “Təzə kabinetə təşkilini sultan öz öhdəsinə alır.”: 1918-1922-ci illərdə Osmanlı sultanı olan VI Məhəmməd Vəhidəddin nəzərdə tutulur.

Teleqraf xəbərləri:**Kiyev**

səh. 48. “Kiyevdə Direktoriya tərəfindən buraxılmış...”: qəzetdə “Direktoriya” yerinə “Diktatoriya” getmişdir. Ukrayna Xalq Respublikasının ali hakimiyyət orqanı olan və 1918-ci ilin noyabr ayından 1920-ci ilin noyabr ayına qədər fəaliyyət göstərən Ukrayna Xalq Respublikası Direktoriyası nəzərdə tutulur.

Teleqraf xəbərləri: Fastov

səh. 48. “Fastov”: qəzetdə səhvən “Kastov” getmişdir.

Sülh ətrafında

səh. 49. “Aharonyan”: qəzetdə “Aranyan” getmişdir.

“Tan”: 1861-1942-ci illərdə Parisdə fransız dilində nəşr edilən “Le Temps” qəzeti nəzərdə tutulur.

Dağıstanda

səh. 50. “Müridizm”: Əslində bir sufizm cərəyanı olan müridizm 1820-1860-cı illərdə Şimali Qafqaz dağlılarının rus müstəmləkəçiliyinə qarşı milli azadlıq hərəkatının da adı olmuşdur.

Nəzarətlərdə

səh. 50. “Hərbi İnkilab Komitəsi tərəfindən verildiyinə görə...”: belə başa düşülməlidir: “Hərbi İnkilab Komitəsi tərəfindən verilən öhdəliyə əsasən...”

İrəvan müsəlmanlarının halı

səh. 52. “...5000 nəfərdən ziyadə...”: qəzetdə səhvən “500 nəfərdən ziyadə” getmişdir.

“Aralıq dairəsi”: qəzetdə səhvən “Araq dairəsi” getmişdir.

səh. 53. “Xumblar”: erməni könüllü hərbi dəstələri; ermənicə “xumb” (dəstə) sözdən.

“Yuxarı Necili”: qəzetdə bu kəndin adı, ərəb qrafikasındakı hərflərinin nöqtələrinin bir-birinə qarışdırılması səbəbindən “Yuxarı Bəxli” kimi getmişdir.

Bakı xəbərləri

səh. 54. “absenteizm”: seçkilərdə iştirakdan boyun qaçırmaq yaxud kollegial orqanların üzvlərinin icaslarda iştirak etməməsi.

Çərşənbə, 5 mart 1919-cu il, nömrə 129

AZƏRBAYCAN*Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir*

İkinci səneyi-dəvamiyyəsi. Çarşənbə, 2 cəmədiyələxir sənə 1337. 5 mart sənə 1919.

Türk və islamlığa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalatın mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Təx nüsxəsi 80 qəpik.

Abunə şəraiti: Bakı üçün 1 aylığı 18 rublə, 2 aylığı 32 rublə, 3 aylığı 45 rublə. Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 20 rublə, 2 aylığı 35 rublə, 3 aylığı 50 rublədir. Elan fiatı: sətiri 3 rublə. Kərratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

İNNA LİLLAHİ**VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Ağa Musa Nağıyevin baş kantoru kamali-yəs və təhəssürlə [böyük bir hüznün və kədərlə] **Ağa Musa Nağıyevin** dünən martın 4-ü, gündüz saat 10-da vəfat etdiyini xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ**VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Ağa Əli Nağıyev, bacısı və uşaqları ilə **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qövm-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ**VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Tağı, Xədicə xanım, Sadıq və Murad Nağıyevlər **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qövm-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ**VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Mirzə Əsədullayev, öz övrəti və uşaqları ilə **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qövm-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ**VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Yelizaveta Qriqoryevna Nağıyeva **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qövm-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ**VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Mirzə Məhəmməd və Kövsər xanım